

BEGRAAFPLAATSEN IN EUROPA

THEMA 30 - ZITTEND BEGRAVEN

de slaap is het beeld van de dood

Somnus est imago mortis, de slaap is het beeld van de dood, schreef Cicero al (Tusculanae Disputationes I, 38). Ook de Griekse mythologie zag een grote overeenkomst tussen slaap en dood. Hypnos was de god van de slaap en tevens een tweelingbroer van Thanatos, de god van de dood; beiden waren zonen van Nyx, de god van de nacht.

Slapen doe je horizontaal en we worden ook horizontaal begraven, liggend dus. Het is de meest natuurlijke houding. Die horizontale houding bij begraven past ook het best bij termen als 'laatste rustplaats', 'rust in vrede' en 'eeuwige slaap'.

Is dat de reden dat we niet zittend of staand worden begraven? Een klein onderzoek.

ZITTEND BEGRAVEN

Informatie over zittend begraven kom je een enkele keer tegen. Het betreft dan het begraven van een geestelijk hoogwaardigheidsbekleeder, iemand die gewend is te 'tronen' en dit voorziet tot na zijn dood. Voorbeelden daarvan zagen we de afgelopen jaren in Nederland bij twee geestelijk leiders.

Glane - zittend begraven

In 1981 nam de Syrisch-orthodoxe kerk in Glane een voormalig klooster over en stichtte er het St. Ephrem de Syriër-klooster. Bij het klooster kwam ook een begraafplaats voor de gelovigen. In 1994 werd de nieuwe kathedraal van de H. Maagd Maria, Moeder van God ingewijd. In de crypte werd een mausoleum aangelegd met vier manshoge grafkamers, waarin volgens traditie de bisschoppen zittend op een stoel worden bijgezet.

Als aartsbisschop van Midden-Europa zetelde **Yulius Yeshû Çiçek** in het klooster. Toen hij in november 2005 stierf werd hij onder grote belangstelling en met veel plechtigheid in het mausoleum bijgezet. Tijdens de uitvaartdienst zat de bisschop op zijn zetel en zo zittend werd hij in een van de grafkamers in het mausoleum bijgezet.

zitkist voor een goeroe

Maharishi Mahesh Yogi, de goeroe van de Transcendente Meditatie (TM) stierf op 5 februari 2008. Hij woonde met 300 volgelingen in een voormalig klooster in het Limburgse Vlodrop, maar zijn uitvaart moest plaatsvinden in zijn moederland India. Daar zou hij, zoals gebruikelijk bij heiligen, worden afgezonken in de Ganges. Om hem in lotuszit te kunnen vervoeren werd een speciale zitkist gemaakt, een breed model met een ruit erin, zodat de Maharishi nog te zien was.

Het liep allemaal iets anders. Normaal gaat een kist mee als cargo in het laadruim van een vliegtuig. Omdat zijn volgelingen dat respectloos vonden, werd geregeld dat het stoffelijk overschot in de cabine mocht worden vervoerd, maar wel in een gewone kist, omdat de zitkist niet door de deur paste. De zitkist zou in het laadruim meegaan, maar ook die deur bleek te nauw. En zo bleef de zitkist achter in Rotterdam. Omdat een vedisch expert had vastgesteld dat crematie passender was dan afzinken in de Ganges, werd de Maharishi in Allahabad gecremeerd, liggend.

Die Dutch : Zit Kist

De Mexicaanse Lucyeileen Hernandez Barosso maakte in 2005 als eindopdracht van de Hogeschool voor de Kunsten (HKU) in Utrecht een catalogus met 'uitvaartaanbiedingen' in de vorm van een bouwmarktkrantje. Voor een Mexicaanse die jaarlijks de Dag der Doden uitbundig viert, moet de Hollandse mentaliteit nogal formeel, sober en zelfs krenterig overkomen. Vandaar dat zij in deze begrafeniscatalogus met de naam *Die Dutch* onze uitvaartcultuur op de hak heeft genomen.

Een van de producten die in de catalogus wordt aangeboden is een **Zit Kist** in de kleuren *naturel, groen, blauw en paars* van 89,99 voor 75,45. Het is een model dat door zijn vormgeving achter op de fiets vervoerd kan worden, waardoor ook de transportkosten laag zijn en *u zult nooit in de file staan*.

Wenen - Bestattungsmuseum: zitkist

In het Bestattungsmuseum in Wenen, het uitvaartmuseum van de stedelijke uitvaartonderneming, bevindt zich naast de befaamde klapkist van keizer Joseph II ook een echte zitkist. De kist, die in het voorportaal staat, roept de vraag op of deze kist werkelijk gebruikt is of dat het om een grap gaat.

Aan deze zitkist gaat een kleine geschiedenis vooraf.

In 1800 schilderde Jacques-Louis David een portret van Madame Juliette Récamier, in een bevallige pose gezeten op een sofa.

In de jaren rond 1950 schilderde de surrealistische schilder René Magritte een serie 'Perspectives'-schilderijen, gebaseerd op bekende werken van de Franse schilders François Gérard, Jacques-Louis David en Edouard Manet, waarin hij de personen op de schilderijen verving door doodskisten. Zo parodieerde hij met *Perspectives: Madame Récamier* (1950) ook het portret van Madame Récamier, waarin hij madame verving door een doodskist.

Vervolgens heeft men bij wijze van grap op een uitvaartbeurs in Wenen de kist getrouw gekopieerd en op de beurs opgesteld als blikvanger en daarna tentoongesteld in het uitvaartmuseum.

Jacques-Louis David
Madame Récamier

René Magritte
Perspectives: Madame Récamier

Bestattungsmuseum Wien
zitkist

Londen - Jeremy Bentham: zitkast

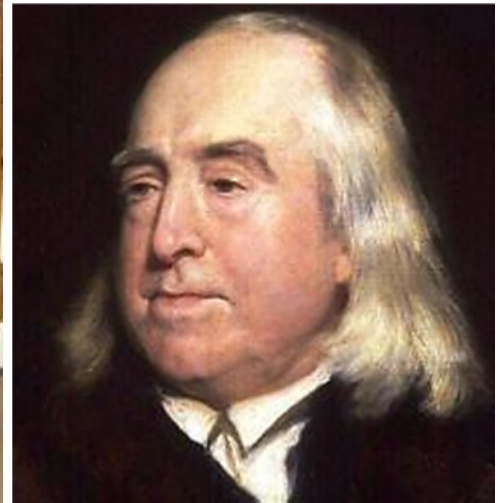
Hoewel het spreekwoord 'een lijk in de kast' betekent dat je een onaangename erfenis krijgt, is dit nooit van toepassing geweest op Jeremy Bentham, die al meer dan 150 jaar als lijk in de kast zit. Zeg tegen de de portier bij de ingang van het *University College Londen* aan Gower Street in Londen, dat je mister Jeremy Bentham een bezoek wilt brengen en hij zal je vriendelijk de weg wijzen... naar de kast.

Jeremy Bentham (1748-1832) was een vooraanstaande Brits rechtsfilosoof en een pleitbezorger van het utilitarisme ('het grootste geluk van het grootste aantal'). Hij heeft de ontwikkeling van het liberalisme sterk beïnvloed.

Bentham had in zijn testament laten vastleggen, dat er na zijn dood sectie zou worden verricht op zijn lichaam en dat er na de verwijdering van de weke delen een *Auto-Icon* zou worden vervaardigd, die in een kast tentoongesteld zou worden om de mensheid blijvend te herinneren aan 'het grootste geluk van het grootste aantal'.

Helaas mislukte de conservering een beetje. De *Auto-Icon* (zelf-beeld) van Bentham bestaat uit zijn skelet, dat opgevuld met stro gekleed is in zijn eigen kleren. Op de schouders rust een wassen hoofd. Hij zit in zijn eigen stoel en in zijn handen heeft hij zijn wandelstok *Dapple*.

Jeremy Bentham kan bezocht worden op maandag - vrijdag tussen 7.30 - 18.00 uur.

volgende keer: **staand begraven**